

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/12/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8221200580
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8221200580.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochta a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Romana Lajoša v spore žalobcu: A. B. B., B. B. C. XX, XXX XX D., A.: XX XXX XXX, právne zastúpený advokátom JUDr. Ján Šoltés, so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, proti žalovanej: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX/XX, XXX XX H., právne zastúpenej advokátskou kanceláriou AK PITOŇÁKOVÁ, s.r.o., so sídlom Slovenská 5/B, 080 01 Prešov, IČO: 53 584 139, o zaplatenie 868,19 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č.k. 8Csp/23/2021-207 z 24.03.2023 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok v I. vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietá.

II. Žalovanej priznáva voči žalobcovi nárok na trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnom skončení veci.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej v texte ako „súd prvej inštancie“) rozhodol takto:

„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 787,80 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 787,80 Eur od 28.08.2018 do zaplatenia, a to všetko do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanej 81,48 % nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.“

2. Svoje rozhodnutie postavil na konštatovaní, že po vrátení veci sa opätovne zaoberal skúmaním bonity spotrebiteľa pred uzavretím úverovej zmluvy zo strany právneho predchodcu žalobcu a zistil, že zo žalovaným predložených listín je zrejým, že dodávateľ si v príslušnej databáze overil pravdivosť tvrdení žalovanej (spotrebiteľky) o jej zamestnaní, o jej minimálnom príjme, ako aj o jej výdavkoch na splácanie iných úverov, avšak, v konaní nebol produkovaný žiadny dôkaz, žeby si dodávateľ (pôvodný veriteľ) overoval aj výdavky žalovanej na živobytie a to vyžiadanim si príslušných dokladov napr. faktúra z mobilný telefón, či SIPO doklad a pod. a v tomto smere pôvodný veriteľ nezohľadnil výdavky na živobytie ani len na úrovni napr. v rozhodnej dobe životného minima pre dospelú osobu. Dospel k záveru, že na strane dodávateľa došlo nie iba k „základnému“ porušeniu jeho zákonnej povinnosti skúmať komplexne bonitu spotrebiteľa s následkom síce zachovania nároku na vrátenie všetkých splátok úveru spolu s úrokmi a poplatkami iba so stratou nároku jeho zosplatenia tak, ako to tvrdí žalovaná, ale došlo k hrubému (kvalifikovanému) porušeniu povinnosti skúmať bonitu spotrebiteľa (žalovanej) zo všetkých jej aspektov, t.j. nie len z pohľadu príjmov, ale aj výdavkov, a preto u dodávateľa na jeho

škodu nastal prísnejší zákonný dôsledok porušenia tejto povinnosti, v podobe straty nároku na úroky a poplatky zo žalovanej poskytnutej pôžičky podľa druhej vety cit. § 11 ods. 2 v spojení s cit. § 7 ods. 20 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej v texte ako „ZoSÚ“). Vo vzťahu k nutnosti rozlišovania „základného“ a „kvalifikovaného“, resp. hrubého porušenia povinnosti dodávateľom skúmať bonitu spotrebiteľa a s tým spojených rôznych zákonných dôsledkov, súd prvej inštancie podporne poukázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, č. k. 10CoCsp 12/2022-139 z 15.11.2022 a č.k. 10CoCsp/20/2021 z 13.09.2022.

Súd prvej inštancie na margo otázky aktívnej vecnej legitímácie v spore žalobcu (A. B. B.) uviedol že, okresný súd mohol a mal preskúmať v rámci konania o vydanie uznesenia, ktorým súdny úradník rozhodoval o pripustení zmeny na strane žalobcu v už prebiehajúcim spore, práve titulom postúpenia pohľadávky pôvodným žalobcom (I. E.) na žalobcu (A. B. B.) a to aj na základe žalovanej priznaného zákonného opravného prostriedku (sťažnosť) proti uvedenému rozhodnutiu súdneho úradníka, na základe využitia ktorého by okresný súd predmetnú námietku opätovne preskúmal aj s ohľadom na žalovanou uvádzané skutočnosti (či už pre žalovanou tvrdené neúčinné zosplatnenie úveru alebo pre nesplnenie povinnosti podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách), avšak žalovaná tento prostriedok obrany, t.j. sťažnosť nevyužila. V tej spojitosti mal súd prvej inštancie za to, že nadobudnutím právoplatnosti zmieneneho uznesenia súdneho úradníka č.k. 8 Csp 23/2021-58 zo 14.10.2021, ktoré bolo žalovanej riadne doručené 22.10.2021 a ktoré nadobudlo právoplatnosť 10.11.2021, by otázka aktívnej legitímácie žalobcu, aj v záujme zachovania právnej istoty sporových strán v nemennosť právoplatných rozhodnutí, mala byť už nezvratne (právoplatne) ustálená, pretože žalovaná ju nespochybnila v čase kedy tak urobiť mohla a mala, čo však neučinila.

Keďže v spotrebiteľských sporoch, je právoplatné rozhodnutie súdneho úradníka preskúmateľným napr. aj už v exekučnom konaní, v záujme materiálnoprávnej ochrany práv žalovanej ako spotrebiteľky, súd prvej inštancie sa vyjadril sa aj k žalovanej v tomto štádiu konania uplatneným námietkam ohľadne účinného zosplatnenia úveru. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú námietku žalovanej podľa ktorej, žalobca nemôže žalovať o zaplatenie celej dlžnej sumy úveru naraz, pretože v danom prípade podľa žalovanej nedošlo k účinnému zosplatneniu úveru, keďže žalobca nepreukázal doručenie jej výzvy pred zosplatnením, keďže jej dôvodnosť bola vyvrátená žalobcom predloženými listinnými dôkazmi podľa ktorých, predmetná výzva pred zosplatnením z 27.06.2018 bola žalovanej riadne doručená 06.07.2018. Keďže v danom prípade bolo preukázané, že výzva pred zosplatnením spolu s podmienkami a časom nástupu zosplatnenia boli žalovanej preukázateľne doručené a to 06.07.2018, je podľa súdu prvej inštancie už nepodstatným, že samotné výzvou očakávané a predvídané zosplatnenie úveru bolo žalovanej doručované už iba obyčajnou poštou, ktorú skutočnosť napokon žalovaná ani nenamietala. Z uvedených dôvodov mal súd prvej inštancie za to, že v danom prípade, úver poskytnutý žalovanej bol z uvedeného pohľadu (riadneho doručenia jej výzvy pred zosplatnením) riadne zosplatnený a to s dodatkom, že vzhľadom k tomu, že pre rozhodnutie okresného súdu je podstatný skutkový stav v čase jeho rozhodovania, aj keby nastala polemika o účinnom zosplatnení úveru a tým o (ne)možnosti priznať žalobcovi celú istinu úveru naraz, tak v tomto smere je nutné mať na zreteli, že v čase rozhodovania súdu, by boli už aj tak splatnými všetky splátky úveru, keďže ten bol podľa úverovej zmluvy z XX.XX.XXXX splatný do 20.12.2022.

Súd prvej inštancie sa taktiež nestotožnil ani s námietkou žalovanej, o nutnosti v oznámení o zosplatnení uvádzať splátku, kvôli ktorej je úver splatným a to už aj len vzhľadom na znenie čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého je možné ukladať povinnosti len zákonom alebo na základe zákona, pričom v tomto prípade žiadny zákon (zákonné ustanovenie) a dokonca ani dohoda zmluvných strán v úverovej zmluve z 09.12.2017 neukladala právnomu predchodcovi žalobcu uvedenú povinnosť. V uvedenom smere sa súd prvej inštancie plne stotožnil so závermi vyslovenými v rozhodnutí Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 12CoCsp/25/2021 z 08.02.2022 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19CoCsp/13/2022 z 28.09.2022, podľa ktorých Občiansky zákonník nestanovil ako podmienku platnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu podmienku uvedenia splátky, pre ktorú veriteľ pristúpil k zosplatneniu.

Napokon súd prvej inštancie podotkol, že keďže v danom prípade sa prvotne nejednalo o bankovú pohľadávku, keďže táto vznikla titulom úverovej zmluvy z 09.12.2017, ktorá bola uzavretá medzi žalovanou ako dlžníčkou na jednej strane a nebankovou spoločnosťou (J. K. F., E.) ako veriteľom, ktorý prevádzkoval splátkový predaj na strane druhej a to dokonca bola táto úverová zmluva uzavretá skrz predajcu (C. B., B.) ako sprostredkovateľa, kedy si žalovaná už v tomto okamihu jej uzavretia musela byť vedomou, že nejedná s bankou, u ktorej by požívala mimo iného aj zvýšenú ochranu svojich osobných údajov, ale v danom prípade bola táto pohľadávka iba na určitý čas v správe banky, z uvedeného dôvodu tohto charakteru právneho titulu jej vzniku, predchodca žalobcu pred postúpením tejto iba v jeho

dočasnej správe nachádzajúcej sa pohľadávky v prospech žalobcu, nemusel výzvou podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, žalovanú „varovať“ pred následkom jej konania spočívajúceho v neplnení si svojho záväzku, žeby sa mala obávať straty ochrany bankového tajomstva ohľadne jej údajov v rukách nebankového subjektu (žalobcu). S neexistenciou tejto ochrany bola žalovaná už uzatvorená pri uzatváraní úverovej zmluvy, kedy poskytovala svoje údaje aj o svojom príjme predajcovi a skrz neho pôvodnému veriteľovi, ktorý bol taktiež nebankovým subjektom.

Vzhľadom na uvedené mal súd prvej inštancie za to, že v danom prípade bol úver predchodcom žalobcu riadne a účinne zosplatený a následne ako už zosplatený, aj účinne postúpený žalobcovi, z ktorého dôvodu bola napokon v priebehu konania právoplatne pripustená aj zmena subjektu na strane žalobcu. Po vysporiadaní sa s odvolacími námietkami žalovanej vo vzťahu k otázke zosplatnenia úveru z pohľadu skúmania bonity žalovanej pôvodným veriteľom, ako aj vo vzťahu k žalovanou namietaným aspektom procesu zosplatnenia a postúpenia pohľadávky v prospech žalobcu, súd prvej inštancie zohľadniac už právoplatne skorším rozsudkom ustálený záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z úverovej zmluvy z XX.XX.XXXX, zotrval na svojom skoršom rozhodnutí a jeho dôvodoch o povinnosti žalovanej uhradiť žalobcovi sumu istiny jej pôvodným veriteľom poskytnutého úveru, z ktorej istiny žalovaná doposiaľ nič nevrátila a to aj s úrokmi z omeškania v lehote 60 od právoplatnosti tohto rozsudku.

3. O trovách celého konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovení § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Z. Svoje rozhodnutie založil na záveroch, že žalobca sa v predmetnom konaní domáhal zaplata sumy 868,19 eura, pričom úspech mal v časti o zaplata 787,80 eura, t.j. úspech mal v rozsahu 90,74 % a neúspech v rozsahu 9,26 %, pričom rozsahu úspechu žalobcu korešponduje na druhej strane neúspech žalovanej a opačne. Vzhľadom na uvedené, tak súd prvej inštancie v konaní pomerne úspešnejšiemu žalobcovi priznal voči pomerne neúspešnejšej žalovanej nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 81,48% (90,74 % - 9,26 %).

4. Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadla žalovaná. Uviedla odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Namietala, že jej po zrušení rozsudku odvolacím súdom nebolo doručené vyjadrenie žalobcu týkajúce sa dôvodov, pre ktoré bol prvý rozsudok okresného súdu zrušený a to skutočnosťami týkajúcimi sa skúmania bonity žalovanej. Vyjadrenie žalobcu po zrušení prvého rozsudku súdu prvej inštancie sa týkalo samotného dôvodu, pre ktorý bol rozsudok okresného súdu zrušený a to zisťovania, či žalobca pred uzatvorením zmluvy so spotrebiteľom skúmal jeho bonitu. Vzhľadom na uvedené išlo o vyjadrenie, ktorého obsahom boli skutočnosti, ktoré mali podstatný vplyv na rozhodnutie. Otázka toho, ako žalobca skúmal bonitu žalovanej bola otázkou, na základe ktorej dospel súd prvej inštancie k záveru o tom, že poskytnutý úver posúdil ako úver bezúročný a bez poplatkov a nie aj ako úver, ktorého predčasnú splatnosť nie je možné vyhlásiť. Súd prvej inštancie práve tento rozdiel zdôrazňoval v ods. 23 rozsudku, pričom dospel iba k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

Uviedla odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Vo vzťahu k nemu žalobkyňa namietala, že nie je pravdivé a nezodpovedá vykonanému dokazovaniu tvrdenie a skutkový záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca doručil žalovanej Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru. Žiadny dôkaz o doručení sa v spise nenachádza a žalobca toto ani netvrdil. Pokiaľ súd prvej inštancie tvrdí, že oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti bolo žalovanej doručené obyčajnou poštou, toto jeho tvrdenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že pohľadávka, ktorá je predmetom sporu nie je pohľadávkou banky a preto na postúpenie pohľadávky nie je potrebné aplikovať § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, keďže banka mala pohľadávku iba v správe nemá podľa žalovanej žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní a žalovanej vôbec nie je zrejmé, čo mal súd na mysli, ak tvrdí, že pohľadávku mala banka iba v správe.

Žalovaná napokon uviedla odvolací dôvod podľa §365 ods. 1 písm. h) CSP. Tvrdenie súdu prvej inštancie, že na platné zosplatenie je potrebná výzva pred zosplatením a následne oznámenie o zosplatení úveru., a následné, že oznámenie o zosplatení úveru vôbec nemusí byť spotrebiteľovi doručené nemá podľa žalovanej oporu v žiadnom právnom predpise. V situácii, ak veriteľ prejav vôle realizoval písomne a odosielať poštou, účinky zosplatenia by nastali v prípade, ak v lehote určenej § 565 OZ sa dlžník ako adresát zosplatenia, mal možnosť oboznámiť s takým prejavom vôle veriteľa. Poukázala a ust. § 45 OZ, podľa ktorého prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde. Je tak zrejmé, že adresát úkonu musí mať reálnu možnosť sa oboznámiť s obsahom úkonu, avšak už nezáleží na tom, či sa tak z objektívnych, či subjektívnych dôvodov na strane adresáta úkonu nestalo (obdobne Najvyšší súd SR 5Cdo/36/2020). Žalovaná namietala, že tvrdenia súdu o tom, že nespochybňovala doručenie oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti nie sú pravdivé, keďže

toto žalovaná namietala v odvolaní a aj na pojednávaní 24.3.2023, čo je zrejmé zo zápisnice a aj z odôvodnenia rozsudku. Ak žalovaná nemala vedomosť o prejave vôle veriteľa dlh zosplatiť, a veriteľ nedisponoval dôkazom o tom, že s týmto prejavom vôle sa mohol žalovaný oboznámiť, nesprávne súd vychádzal zo záveru, že nastali účinky zosplatnenia. Len vyhotovenie listiny, v ktorej veriteľ prejaví vôľu podľa § 565 OZ nepostačuje na zosplatenie dlhu, ak súčasne nie je preukázané aj to, že tento prejav vôle sa dostal do dispozície dlžníka. Ak nedošlo k platnému zosplateniu úveru, potom neboli splnené podmienky na postúpenie pohľadávky podľa § 17 ZoSÚ. Dôsledkom čoho je nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu pre neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky medzi žalobcom a pôvodným žalobcom I. D..

Za nesprávne právne posúdenie považovala žalovaná aj právny názor súdu prvej inštancie, že sa nejednalo o bankovú pohľadávku, keďže išlo pôvodne o pohľadávku, ktorá vznikla medzi žalovanou a nebankovým subjektom a preto nemusia byť pre platné postúpenie pohľadávky dodržané ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. V súvislosti s takýmto tvrdením žalovaná poukázala na závery vyslovené v rozsudku najvyššieho súdu sp.zn. 1Cdo/147/2017. Je toho názoru, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by pohľadávka banky, ktorú nadobudla banka v dôsledku zlúčenia s nebankovým subjektom, ako subjektom, ktorý pôvodne úver spotrebiteľovi poskytol nie je pohľadávkou, ktorá by mala mať iný právny režim pri ich postupovaní, ako majú pohľadávky, ktoré banke vznikli z úverov, ktoré poskytla spotrebiteľom sama banka. Takéto právne závery sú nelogické, nemajú oporu v žiadnom právnom predpise a ich dôsledkom je delenie povinností banky na kategóriu povinností, ktoré má voči klientom, ktorým sama poskytla úver a ktoré má voči spotrebiteľom, ktorým úver bol poskytnutý nebankovou spoločnosťou a sú klientmi banky a jej dlžníkmi z dôvodu zlúčenia nebankovej spoločnosti, ktorá úvery poskytla, s bankou. Z takéhoto výkladu by vyplýval záver, že banka nemá rovnaké povinnosti vrátane povinnosti dodržiavať bankové tajomstvo vo vzťahu ku všetkým svojim klientom ale iba vo vzťahu ku niektorým z nich. Žalovaná sa stala klientom I., E. dňom zlúčenia pôvodného veriteľa J. K. F., E. B. I., E. s rovnakými právami a povinnosťami ako majú klienti, ktorých vzťah vznikol priamo s I., E..

Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď v dôsledku nesprávneho právneho názoru, že nešlo o bankovú pohľadávku, opomenul posúdiť platnosť postúpenia pohľadávky Rámcovou zmluvou o postúpení pohľadávky voči žalovanej medzi pôvodným žalobcom I., E. E. L. A. B., B., podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Ak neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, potom postúpenie pohľadávky medzi I., E. E. A. B., B. je neplatný právny úkon a žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný.

Rovnako považovala žalovaná za nesprávny právny záver súdu prvej inštancie o tom, ak žalovaná nepodala sťažnosť voči uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, ktorým pripustil zmenu účastníkov, potom je žalobca aktívne vecne legitimovaný. Aktívna vecná legitímácia je stav, ktorý je povinný skúmať súd aj bez námietky žalovanej. Ide o predbežnú otázku s ktorou sa musí súd vysporiadať skôr ako o žalobe rozhodne.

Žalovaná zotrvala na svojom právnom názore, že vo vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 22.8.2018 absentuje údaj o tom, pre nezaplatenie ktorej splátky došlo ku vyhláseniu mimoriadnej splatnosti. Možnosť predčasného zosplatenia úveru je právne upravená v § 565 Občianskeho zákonníka, ktorý vychádza z toho, že veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 7CoCsp/14/2021 - 166 z 29.11.2021. V oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru z 22.8.2019, v ktorom absentuje uvedenie pre meškanie s ktorou splátkou malo dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti, je preto neurčitý právny úkon a v zmysle § 37 a § 39 OZ absolútne neplatným právnym úkonom.

Za absolútne nelogické a nesprávne považovala tiež žalovaná právne úvahy súdu o tom, že aj keby nastala polemika o účinnom zosplatení úveru, potom už aj tak v čase rozhodovania súdu sú splatné všetky splátky úveru, keďže tento bol splatný do 20.12.2022. Ak úver nebol predčasne splatný, potom tento nebolo možné platne postúpiť. Z uvedeného vyplýva, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný pre neplatné postúpenie pohľadávky. Ak nie je žalobca aktívne vecne legitimovaný, potom je irelevantné, či sa splatnou počas súdneho konania stala aj posledná splátka, teda či ide o pohľadávku po konečnej lehote splatnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaná navrhla, aby odvolací súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

5. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Je toho názoru, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal s právnou a aj

skutkovou stránkou veci a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Taktiež poukázal na nim predložené vyjadrenia na ktorých trvá aj naďalej v plnom rozsahu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie postupom v zmysle ust. 387 ods. 1 CSP v žalovaným napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

7. Odvolací súd tak v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (ku tomu pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

8. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, to znamená, že musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1 CSP (Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.), a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov (v úsudku medzi porovnávanými skutočnosťami), príp. poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 185-§ 211 CSP. Pri hodnotení dôkazov je potrebné zohľadniť aj iné okolnosti, ako sú vzájomná nadväznosť, súlad alebo rozpor medzi skutočnosťami, ktoré z vykonaného dôkazu vyplývajú a podobne. Skutkové zistenie ako výsledok hodnotenia dôkazov nemôže byť zásadne správne, ak hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá § 191 ods.1 CSP, lebo hodnotil každý dôkaz len jednotlivo a nie aj v ich vzájomnej súvislosti. Skutkové zistenie nie je správne ani vtedy, ak medzi vykonaným dôkazom (jeho obsahom) a z neho vyvodeným (čiastkovým) skutkovým záverom, je zrejmy nesúlad.

9. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že niektoré skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil, nie sú správne a nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní.

10. Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacou námietkou žalovanej, že vykonanému dokazovaniu nezodpovedá záver súdu prvej inštancie, že žalobca doručil žalovanej obyčajou poštou Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 22.08.2018 (na rube čl. 20 spisu). Vo vyjadrení

doručenom súdu prvej inštancie dňa 09.06.2022 (č.l. 100 spisu) žalobca uviedol tvrdenie, že Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti bolo žalovanej zasielane prostredníctvom obyčajnej listovej zásielky dňa 22.08.2018, a preto nedisponuje doručenkou. Z uvedeného podľa odvolacieho súdu vyplýva, že v konaní nebolo preukázané zo strany žalobcu doručenie Oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti žalovanej. Obsahu spisu zároveň nezodpovedá ani tvrdenie súdu prvej inštancie, že uvedenú skutočnosť žalovaná ani v konaní namietala. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného dňa 24.03.2023 vyplýva, že právny zástupca žalovanej na tomto pojednávaní namietal, že žalovanej nebolo doručené oznámenie o zosplatnení (rub č.l. 204 spisu).

11. K námietke nesprávneho právneho posúdenia podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn.7 Cdo 7/2010).

12. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom čase uzavretia Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 09.12.2017 veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

13. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 09.12.2017 ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

14. Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

15. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

16. V prvom rade odvolací súd konštatuje, že v tomto spore už súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č.k. 8Csp/23/2021-78 zo dňa 14.04.2022, ktorý tunajší odvolací súd uznesením č.k. 12CoCsp/29/2022 zo dňa 18.10.2022 s výnimkou výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (v časti úrokov a poplatkov) zrušil v jeho napadnutej časti, t.j. v jeho vyhovujúcom výroku I. (zostávajúcej časti nesplatenej istiny 787,70 eura) a súvisiacom výroku III. o trovách konania. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. nadobudol právoplatnosť 01.06.2022. Odvolací súd dal súdu prvej inštancie pokyn zistiť, či si žalobca, resp. jeho právny predchodca splnil zákonnú povinnosť a pred poskytnutím úveru skúmal, resp. dostatočne skúmal bonitu žalovanej; posúdiť, či došlo k platnému zosplatneniu a platnému postúpeniu spotrebiteľského úveru, teda či žalobca disponuje aktívnou vecnou legitímáciou.

17. V danom prípade nebolo sporné, že vzhľadom k subjektom Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 09.12.2017 (dodávateľ podľa ust. § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a spotrebiteľ podľa ust. § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka) o zmluvu spotrebiteľskú podľa ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zároveň túto úverovú zmluvu vzhľadom k tomu, že predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru zo strany veriteľa poskytujúceho úveru v rámci svojho podnikania spotrebiteľovi, možno podľa ustanovenia § 1 ods. 1 a 2 a § 2 písm. d) ZoSÚ podradiť pod právnu úpravu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa ZoSÚ.

18. Súd prvej inštancie po opätovnom preskúmaní veci napadnutým rozsudkom dospel k záveru o porušení povinnosti právneho predchodcu žalobcu (I. M. D. E.; B. N. I., E.) ohľadné posúdenia schopnosti žalovanej s odbornou starostlivosťou splácať spotrebiteľský úver pred uzavretím Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa XX.XX.XXXX. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že právny predchodca žalobcu si síce v príslušnej databáze overil pravdivosť tvrdení žalovanej (spotrebiteľky) o jej zamestnaní, o jej minimálnom príjme, ako aj o jej výdavkoch na splácanie iných úverov, avšak, v konaní nebol produkovaný žiadny dôkaz, žeby si právny predchodca žalobcu overoval aj výdavky žalovanej na živobytie a to vyžiadanim si príslušných dokladov napr. faktúra za mobilný telefón, či SIPO doklad a pod. a v tomto smere pôvodný veriteľ nezohľadnil výdavky na živobytie ani len na úrovni napr. v rozhodnej dobe životného minima pre dospelú osobu. Z uvedených zistení súd prvej inštancie vyvodil právny záver o hrubom porušení povinnosti veriteľa podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ s následkami, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov podľa § 11 ods. 2 veta druhá ZoSÚ. Odmietol však priznať právny účinok straty oprávnenia veriteľa vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru podľa § 11 ods. 2 veta prvá ZoSÚ.

19. Podľa názoru odvolacieho súdu postup právneho predchodcu žalobcu je možné v konkrétnych okolnostiach zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie hodnotiť podľa ustanovenia § 11 ods. 2 veta prvá a druhá ZoSÚ ako nekonanie s odbornou starostlivosťou pri posúdení schopnosti splácať spotrebiteľský úver a zároveň hrubé porušenie tejto povinnosti s dôsledkami, ktoré z porušenia vyplývajú, a to jednak zánik oprávnenia od spotrebiteľa vyžadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a jednak bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil sankcie za nespĺnenie si povinnosti právneho predchodcu žalobcu konať s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity žalovanej. S nespĺnením povinnosti právneho predchodcu žalobcu konať s odbornou starostlivosťou pri skúmaní bonity žalovanej sa spája aj sankcia v podobe straty oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru keďže sú naplnené predpoklady hmotnoprávnej fikcie podľa ustanovenia § 11 ods. 2 veta prvá ZoSÚ. Dôsledkom toho je potom aj absolútna neplatnosť právneho úkonu - vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, pretože tento odporuje zákonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Nakoľko právny predchodca žalobcu využil svoje právo na zosplatenie pohľadávky v rozpore so zákonom, je zosplatenie úveru zo dňa 22.08.2018 absolútne neplatné.

20. Odvolací súd sa taktiež nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní došlo k naplneniu zákonných podmienok predčasného zosplateniu úveru dňa 19.08.2018 v súlade s § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 OZ.

21. Podľa ustanovenia § 53 ods. 9 OZ sa pre účinné zosplatenie vyžaduje: 1/ existencia omeškania dlžníka so splácaním úveru dlhšie ako 3 mesiace, 2/ upozornenie dlžníka veriteľom na možnosť zosplatenia úveru v lehote nie kratšej ako 15 dní pred zosplatením, 3/ doručenie oznámenia o zosplatení úveru dlžníkovi.

22. Súdna prax ustálila ohľadom jednostranných právnych úkonov (upozorňujúca výzva, oznámenie o zosplatení), že sa vyžaduje ich preukázateľné doručenie resp. dôjdenie do dispozičnej sféry adresáta v zmysle § 45 ods. 1 OZ (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15.12.2020). Hoci právny predchodca žalobcu vyzval žalovanú listom zo dňa 27.06.2018 k úhrade nedoplatku na splátkach s upozornením na možnosť predčasného zosplatenia úveru (rub č.l. 34 spisu), neuniesol dôkazné bremeno, že by sa do dispozičnej sféry žalovanej dostalo predložené oznámenie o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 22.08.2018. Teda aj z uvedeného dôvodu odvolací súd konštatuje neplatnosť právneho úkonu - vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, pretože tento odporuje zákonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

23. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade Rámcovou zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 30.11.2017 v znení Dodatku č. 4 uzavretého dňa 11.01.2021 právny predchodca žalobcu, I. M. D. E.; B. N. I. E., postúpila na žalobcu pohľadávku uplatňovanú v tomto konaní. Podľa Oznámenia právneho predchodcu žalobcu žalovanej k postúpeniu uplatňovanej pohľadávky došlo k 24.09.2021. Postúpenie pohľadávky vo všeobecnosti upravuje Občiansky zákonník v ust. § 524 a nasl.

24. V prejednávanej veci ide o nárok žalobcu A. B. B., ako postupníka, ktorý má hmotnoprávny základ v pôvodnom právnom vzťahu medzi právnym predchodcom pôvodného žalobcu (ktorým bola banka) a žalovanou.

25. Predmetný úver bol žalovanej poskytnutý zo strany J. K. F., E., pričom táto spoločnosť nebola bankou. Pôvodná pohľadávka J. K. F., E. z predmetnej úverovej zmluvy voči žalovanej prešla na základe projektu rozdelenia zlúčením na I. M. D., E.; B. N. E.. Podľa odvolacieho súdu, predmetné skutočnosti nemenia nič na tom, že pohľadávka uplatňovaná v tomto konaní bola v čase, kedy bola postupovaná zo strany I. M. D. E., ; B. N. I. E. na žalobcu, bola postupovaná zo strany banky, a nie zo strany obchodnej spoločnosti J. K. F. E.. A za tejto situácie je uplatneným právom právo žalobcu zo spotrebiteľského úveru, ktorého poskytovateľom bola banka, čoho dôsledkom je povinnosť súdu skúmať, či bol splnené podmienky v súlade s dikciou § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách.

26. V zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách môže banka postúpiť pohľadávku voči klientovi aj bez súhlasu klienta a aj osobe, ktorá nemusí byť bankou len vtedy, a predtým banka písomne vyzve klienta na úhradu omeškania splátok pohľadávky a klient je nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením, čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, pričom tieto predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie. Nedodržaním zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky sa takéto postúpenie dostáva do rozporu s dikciou zákona s priamym dopadom na platnosť právneho úkonu. Prezumpcia znalosti predpisov zverejnených v zierke zákonov pritom vylučuje dobromyseľnosť postupníka.

27. V danom prípade v zmysle § 11 ods. 2 veta prvá ZoSÚ pre porušenie § 7 ods. 1 ZoSÚ došlo na strane právneho predchodcu žalobcu k strate oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Zároveň nebolo preukázané splnenie zákonnej podmienky predčasného zosplatneniu úveru dňa 19.08.2018 v súlade s ustanoveniami § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 OZ, a to doručenie oznámenia o zosplatnení úveru dlžníkovi. Z uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje, že v čase postúpenia bankovej pohľadávky (24.09.2021) nedošlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru ku dňu 19.08.2018 zákonným spôsobom. V čase postúpenia pohľadávky nenastala ešte konečná splatnosť úveru, ktorá bola stanovená v úverovej zmluve na deň 20.12.2022. Nebola splnená podmienka podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, čo znamená neplatné postúpenie pohľadávky a nedostatok vecnej legitímácie na strane žalobcu, a v konečnom dôsledku zamietnutie žaloby.

28. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v I. vyhovujúcom výroku tak, že žalobu zamietla.

29. O trovách prvoinstančného a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v celom konaní plne úspešnej žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

30. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).